

RIKOKSENTORJUNTANEUVOSTO

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2002

Hyväksytty neuvoston kokouksessa 20.1.2003

Sisällys

Johdanto.....	2
Turvallisuustalkoot arvioitavana.....	3
Hankkeita ei arvioida tarpeeksi.....	4
Talkoiden jatkaminen.....	4
Asiantuntijapalaveri Turvallisuustalkoiden jatkosta.....	5
Rikoksentorjuntahankkeiden tukeminen.....	5
Vuonna 2002 tuetut hankkeet.....	6
Rikoksentorjuntayhteistyön tukeminen kunnissa.....	6
Turvallisuustalkoot suurissa kunnissa ja kihlakunnissa.....	7
Paikallinen turvallisuusyhteistyö Keravalla.....	7
Kansalaiset ja järjestöt rikoksentorjunnassa.....	7
Arviointi Tampereen keskustaprojektista.....	7
Rikollisuusvaikutusten huomioon ottaminen säädösvalmistelussa.....	7
Rikoksentorjunnasta viestiminen.....	8
Haaste-lehti.....	8
Euroopan unionin rikoksentorjuntaverkosto.....	9
Aalborgin konferenssi hyvistä rikoksentorjuntakäytännöistä.....	9
Verkoston työryhmiä.....	10
EU:n rikoksentorjuntaverkoston verkkosivusto avattiin.....	10
Euroopan rikoksentorjuntapalkinto Tanskaan.....	11
Haagissa pohdittiin julkisen ja yksityisen sektorin rikoksentorjuntakumppanuutta.....	12
Pohjoismainen yhteistyö.....	12
Rikoksentorjunta keskeinen oikeusministeriön strategiassa.....	12
Kriminaalipolitiikan neuvottelukuntia pohdittiin.....	13
Rikoksentorjuntaneuvoston kokoonpano ja kokoukset.....	14
Tammikuun kokous pohti nuorisorikollisuuden ehkäisyä.....	16
Lausunto taksien turvakameroista.....	16
Vakuutus toiminnan osuus rikoksentorjunnassa esillä toukokuussa.....	17
Kauppa ja rikoksentorjunta neuvostossa syyskuussa.....	17
Marraskuun kokous pohti alkoholitalanteen mullistusta.....	18
Neuvoston muu organisaatio.....	19
Työvaliokunta.....	19
Sihteeristö ja toimitilat.....	19

JOHDANTO

Rikollisuustilanne ei viime vuosina ole radikaalisti muuttunut. Näin ei käynyt ennakkotietojen mukaan myöskään vuonna 2002. Poliisin tilastoiman rikollisuuden pitkään jatkunut kasvu pysähtyi 1990-luvulla monessa rikoslajissa. Poliisin tietoon tulleet lievät pahoinpitelyt kuitenkin lisääntyivät 1990-luvun puolivälin jälkeen. Väestöhaastattelujen mukaan vamman aiheuttaneet väkivaltatapaukset ovat parin vuosikymmenen kuluessa vähentyneet. Henkirikosten taso on Suomessa kuitenkin läntisiä vertailumaita korkeampi. Samoin väestökyselyidenkin paljastama pahoinpitelyrikollisuus on maassamme edelleen varsin korkea. Sen sijaan Suomessa tehdään kansainvälisten rikosuhrikyselyjen mukaan edelleen vähemmän omaisuusrikoksia kuin vertailumaissa keskimäärin. Rikollisuuden pelko on Suomessa kyselyjen mukaan kasvanut 1980-luvun lopulta 1990-luvun lopulle, mutta ei aivan viime vuosina ole lisääntynyt, ja huoli rikoksista on Suomessa edelleen vertailumaiden alhaisimpia.

Ulkomailta, erityisesti lähialueilta Suomeen suuntautuvan kanssakäymisen lisääntyminen on tuonut uusia piirteitä rikollisuuteemme. Baltian maiden tuleva EU-jäsenyys muuttaa pian myös alkoholin saatavuutta ja hintaa, mikä vaikuttaa myös rikollisuuteen ja rikoksentorjunnan edellytyksiin.

Rikoksentorjunnan valtakunnallinen ja paikallinen yhteistyö tiivistyivät vuoden aikana. Paljolti noudatettiin aikaisempien vuosien toimintatapoja. Oikeusministeriö jakoi rikoksentorjuntaneuvoston ehdotuksesta 93 600 euroa avustuksia paikallisiin rikoksentorjuntahankkeisiin. Syyskuussa kansalaisaktiivisuuden ja järjestöjen roolia rikoksentorjunnassa ja kriminaalipolitiikassa pohdittiin oikeusministeriön ja rikoksentorjuntaneuvoston laajassa asiantuntijaseminaarissa. Tämän lisäksi tuettiin ja järjestettiin paikallisia seminaareita rikoksentorjunnan kysymyksistä.

Vuosi oli myös eräiden säädösten vaatimien muutosten ja muuten aikaisempiin päätöksiin perustuvien hankkeiden aikaa rikoksentorjuntaneuvoston toiminnassa.

Vuosi 2002 oli vuosien 1999-2002 kansallisen rikoksentorjuntaohjelman, turvallisuustalkoiden, toistaiseksi viimeinen ja samalla hankkeen arvioinnin vuosi. Vuoden kuluessa kerättiin eri tavoin tietoa ohjelman toteutumisesta. Yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa lähetettiin kuntiin kysely ohjelman toteutumisesta paikallistasolla. Rikoksentorjuntaneuvosto luovuttaa turvallisuustalkoiden arviointiraportin oikeusministeriölle tammikuussa 2003. Raportin mukaan viranomaisten ja yhteisöjen yhteistyö rikollisuuden ehkäisemiseksi on kunnissa yleistynyt. Samalla hankkeiden ja tointen ja niiden yhteensovittamisen vaikutuksista on edelleen varsin vähän tutkittua tietoa. Raportissa suositetaan turvallisuustalkoiden jatkamista ja eräiden uusien painopisteiden asettamista.

Vuonna 1999 asetettu rikoksentorjuntaneuvosto päätti toimikautensa toukuussa ja uusi neuvosto aloitti. Samalla vaihtui neuvoston puheenjohtaja, Turun yliopiston oikeustieteen professori Ari-Matti Nuutila seuraa tässä tehtävässä korkeimman oikeuden oikeusneuvos Anja Tulenheimo-Takkia.

2002 oli ensimmäinen vuosi, jolloin Haaste-lehti ilmestyi alun perin kaavailussa täydessä laajuudessaan eli neljänä erillisenä numerona. Se oli myös ensimmäinen täysi kalenterivuosi, jolloin sihteeristö työskenteli vuonna 2001 toimintansa aloittaneen oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston yhteydessä. Rikoksentorjuntaneuvoston sihteeristö sai vuoden alussa lisäresursseja, kun uusi suunnittelija aloitti työnsä.

Vuonna 2001 perustettu Euroopan unionin rikoksentorjuntaverkosto vakiinnutti kertomusvuonna toimintaansa. Verkosto järjesti ensimmäisen konferenssinsa kokemusten vaihtamiseksi hyvistä rikoksentorjuntakäytännöistä. Konferenssissa esi-

teltiin myös kolme suomalaista hanketta. Verkoston internet-sivusto avattiin. Verkoston yhteydessä käynnistyivät työryhmät rikollisuustilanteen kansainvälisestä vertailusta sekä matkapuhelinanastusten ja nuorisorikollisuuden ehkäisemiseksi. Verkoston toiminta tullee EU:n neuvoston arvioitavaksi keväällä 2004.

Vuonna 2002 Suomi otti ensimmäistä kertaa osaa kilpailuun Euroopan rikoksentorjuntapalkinnosta.

TURVALLISUUSTALKOOT ARVIOITAVANA

Valtioneuvoston 4.3.1999 hyväksymä periaatepäätös kansalliseksi rikoksentorjuntaohjelma sisältää lukuisia toimia ja periaatteita, jotka on tarkoitettu toteutettavaksi kansallisella tasolla julkisen vallan ja muiden keskeisten toimijoiden edistämänä sekä paikallistasolla kunnissa laajalla yhteistyöllä. Tarkoitus on ollut aktivoida valtiovallan ohella rikoksentorjuntaan mukaan entistä tietoisemmin kunnat, elinkeinoelämä, kirkko, kansalaisjärjestöt, jopa yksittäiset kansalaiset. Painopisteenä on paikallinen rikoksentorjunta.

Kansallisen rikoksentorjuntaohjelman toteutuksen seurannasta on vastannut oikeusministeriö, joka on voinut antaa muille ministeriöille suosituksia ohjelman toteuttamiseksi. Rikoksentorjuntaneuvosto on ollut seurannassa ministeriön apuna. Seuranta on toteutettu rikoksentorjuntaneuvoston ja oikeusministeriön vahvistaman suunnitelman mukaisesti ja kohdennettu periaatepäätöksen toteutukseen. Seurantaan ei ole liitetty tieteellistä tuloksellisuusarviota ohjelman vaikutuksista. Seurantatietojen hankkimisessa on hyödynnetty rikoksentorjuntaneuvoston kokoonpanoa; myös neuvoston kokoukset ja –paikat on valittu ohjelman toteutusta ja seurantaan ajatellen.

Rikoksentorjuntaneuvosto toteutti huhtikuussa 2002 yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa kuntiin kyselyn, jolla kartoitettiin ohjelman toteutumista paikallistasolla. Kysely lähetettiin muun muassa kuntien rikoksentorjunnan yhdyshenkilöille. Vastauksia saatiin noin 200 kunnasta. Kysely oli osa Kuntaliiton ja rikoksentorjuntaneuvoston kaksivuotista (2002 – 2003) projektia, jolla tuetaan ja seurataan rikoksentorjuntayhteistyötä kunnissa ja kuntien kesken.

Kesäkuussa 2002 lähetettiin ministeriöitä edustaville neuvoston jäsenille kysely ohjelman sisältämien julkisen vallan toimien sekä periaatteiden ja tavoitteiden toteutumisesta ministeriöiden hallinnonaloilla. Samanaikaisesti selvitettiin ohjelman toteutumista kaupan, vakuutustoiminnan, kirkon ja kansalaisjärjestöjen piirissä niiltä neuvoston jäseniltä ja varajäseniltä, jotka edustavat kyseisiä tahoja.

Paikallinen turvallisuussuunnittelu on ollut lisäksi sisäasiainministeriön erityis-seurannan kohteena. Kuntien ja kihlakuntien laatimista turvallisuussuunnitelmista on tehty arviointiraportti Turvallisuussuunnitelmat 2001 (Sirpa Virta, sisäasiainministeriön poliisiosaston julkaisu 6/2002).

Kansallista rikoksentorjuntaohjelmaa edistettiin ministeriöiden toimialoilla varsin hyvin. Julkisen vallan toimet oli jo vuonna 2001 suurelta osin joko toteutettu tai saatettu alulle.

Kansallisen rikoksentorjuntaohjelman toteutusaikana on selvästi syntynyt uudentyyppistä yhteistyötä sekä kansallisella että paikallisella tasolla. Ohjelma on edistänyt eri toimijoiden yhteistä näkemystä siitä, että rikollisuutta kannattaa ja tulee pyrkiä ehkäisemään sen sijaan, että ainoastaan reagoisi tapahtumiin jälkikäteen. Ohjelma on herättänyt myös kunnan viranomaisia huomaamaan, etteivät rikollisuus ja asukkaiden turvallisuus kuulu ainoastaan poliisin toimintakenttään vaan kunnankin toimilla on vaikutusta

Kansallisen rikoksentorjuntaohjelman perimmäisinä tavoitteina ovat rikolli-

suuden vähentäminen ja turvallisuuden lisääminen. Ohjelman seurantaan ei ole kuitenkaan kytketty arviointitutkimusta ohjelman vaikutuksista, eikä tästä siten esittää kovin varmaa arviota. Kuntiin lähetetyn kyselyn vastaajat eivät pitäneet kansallisen ohjelman vaikutuksia rikollisuuteen tai turvallisuuteen kovin merkittävänä. Vastajista reilu kymmenesosa katsoi, että rikollisuus kunnassa on vähentynyt. Neljäsosa oli sitä mieltä, että kuntalaisten turvallisuus on lisääntynyt. Toisaalta ohjelma on ollut voimassa vasta neljä vuotta.

Osa paikallisista hankkeista näyttäisi kuitenkin käyttöselvitysten perusteella tuottaneen hyviä tuloksia (esim. eräät nuoriin kohdistuvat hankkeet, kuten Näppis-hanke tai Siilinjärven promilleton juhlatapahtuma). Monesti arviot perustuvat lähinnä vaikutelmiin, eivät tieteelliseen tutkimukseen, mutta ne voivat silti kertoa jotakin olennaista hankkeen vaikutusmekanismeista.

Hankkeita ei arvioida tarpeeksi

Tiedon karttumisesta huolimatta paikallisten hankkeiden tuloksellisuutta koskevien arviointien ja tutkimusten vähäisyys on merkittävä ongelma. Hankkeiden rikoksentorjunnallisen tuloksellisuuden evaluointi on edellytys sille, että pystytään välittämään tietoa hyvistä rikoksentorjuntakäytännöistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Tutkittuun tietoon perustuvan informaation jakamista toimiviksi todetuista rikoksentorjuntahankkeista pidetään yhtenä Euroopan rikoksentorjuntaverkoston (EUCPN) tärkeimmistä tehtävistä. Kustannustaloudellisestikin ajatellen varat olisi järkevää kanavoida tulokselliseksi osoittautuneisiin rikollisuuden ehkäisytapoihin. Hankkeiden arviointitutkimuksen määrän ja laadun kehittämisen ongelmaksi on kuitenkin muodostunut tutkimusresurssien vähäisyys sekä paikallisella että kansallisella tasolla. Erittäin harvassa kunnassa on paikallisiin rikoksentorjuntaohjelmiin liitetty arviointia tai tutkimusta.

Vaikka kansallinen rikoksentorjuntaohjelma koskee periaatteessa kaikkea rikollisuutta, erityistä huomiota on toivottu kiinnitettävän sellaisiin turvattomuutta aiheuttaviin rikoksiin, joita ihmiset voivat joutua kokemaan arkiympäristössään. Kunnissa on huomiota kiinnitetty erityisesti nuorten häiriökäyttäytymiseen ja päihteiden häiritsevään käyttöön. Rikoksentorjuntaohjelmissa turvattomuutta on yleensä käsitelty erityisesti kuntalaisia koskettavana asiana ja huomiota on kiinnitetty asukkaiden turvallisuudentunteen ja viihtyvyyden parantamiseen. On kuitenkin rikollisuusongelmia, joita ei ole riittävästi otettu huomioon. Esimerkiksi perheväkivallan ehkäisyä painotetaan kyllä poliisin työssä, mutta paikallisissa rikoksentorjuntaohjelmissa se ei näy juuri lainkaan.

Talkoiden jatkaminen

Arvion mukaan kansallisen rikoksentorjuntaohjelman toteutusta on syytä jatkaa. Ohjelma tarvitsee kuitenkin tuekseen lisäinstrumentteja, jotka pitäisivät sen käynnistämää kehitystä yllä ja tehostaisivat sen toteutusta ja toivottuja vaikutuksia rikollisuuden ehkäisyyn. Ainakin osassa maan kuntia rikollisuus- ja turvattomuusongelmat ylittävät kuntarajoja (eivätkä noudata kihlakuntarajojakaan) siten, että tarvittaisiin seutukunnallista tai muuta alueellista yhteistyötä. Tällaisen edistäminen voitaisiin nähdä keskeiseksi aluekehityskysymyksenäkin. Yhtenä mahdollisuutena voisi olla suositus turvallisuusasiain seutukunnallisista neuvottelukunnista.

Rikollisuuden ehkäisyyn tähtäävien tointen tulisi perustua tiedolle niiden vaikutuksista. Tuloksellisia ja muuten suositeltavia rikollisuuden ehkäisyä menetelmiä koskevan tiedon tulisi yleistyä. Moni hyvä toimintamalli jää paikalliseksi pilottihankkeeksi. Projektipohjaiset menestykset tulisi muuntaa pysyviksi käytännöiksi.

Hyviä käytäntöjä koskevan tiedon, niin koti- kuin ulkomaisenkin, pitäisi välittyä nykyistä paremmin paikalliseen suunnitteluun.

Paikallinen turvallisuussuunnittelu tarvitsisi tuekseen kunnollisia turvallisuustilanteen (ja sosiaalisten ongelmien) kehityksen mittareita. Näitä tarvittaisiin niin tointen suunnitteluun kuin vaikutusten seurantaan.

Valtiollisen kriminaalipolitiikan näkökulmasta olisi tärkeätä, että ongelmat ja niihin vaikuttamisen halu ja kyky kohtaisivat nykyistä paremmin paikallisesti. Seuranta on osoittanut, että paikallinen rikosentorjunta saattaa olla kehittyneintä kunnissa, joissa rikollisuusongelmat näyttäisivät suhteellisen lieviltä, kun taas pahempien ongelmien alueella rikollisuuden ehkäisyyn ei ole panostettu siinä määrin kuin ongelmat edellyttäisivät.

Valtiollisen kriminaalipolitiikan näkökulmasta näyttäisi tärkeältä voida selkeämmin määritellä sellaisia rikollisuusongelmia, joissa erityisesti toivotaan saattavan aikaan näkyviä muutoksia rikosten ja niiden aiheuttamien vahinkojen vähentymisenä. Suomen rikollisuuden selvin ongelma-alue kansainvälisissä vertailuissa on runsas vakava väkivalta. Sen vähentämiseksi tarvittaisiin rikosentorjuntaohjelman rinnalle erityisohjelmaa, joka kattaisi väkivallan keskeiset osa-alueet (ainakin nuori- ja parisuhdeväkivallan, työtehtävissä kohdatun väkivallan). Ohjelman valmistelu ja toteutuksen koordinointi olisi luontevaa antaa rikosentorjuntaneuvostolle. Oikeusministeriön oikeuspolitiikan alan tavoitteiksi vuoteen 2012 mennessä on asetettu rikosentorjunnan vakiintuminen paikallisena yhteistyönä koko maassa sekä väkivalta-, huumausaine- ja uusintarikollisuuden vähentyminen.

Asiantuntijapalaveri Turvallisuustalkoiden jatkosta

Rikosentorjuntaneuvosto järjesti 5.11. asiantuntijapalaverin, jossa keskusteltiin kansallisen rikosentorjuntaohjelman jatkoon liittyvistä kysymyksistä. Tilaisuuteen osallistui kolmisenkymmentä henkilöä eri tahoilta.

RIKOSENTORJUNTAHANKKEIDEN TUKEMINEN

Oikeusministeriön avustuksia rikosentorjunnan tukemiseen on vuosina 1998-2002 myönnetty kaikkiaan noin 435 600 euroa (n. 2,6 milj. mk). Tukea hakevien hankkeiden kokonaismäärä on pysynyt vajaassa neljässä kymmenessä vuosittain. Kaikkiaan kolmannes hakijoista on saanut tukea. Haetun tuen määrä on kokonaisuudessaan ollut noin kolme kertaa suurempi kuin jaettavissa ollut tuki.

Vuonna 2002 tuli oikeusministeriölle määräaikaan 15.3.2002 mennessä 38 rikosentorjuntahankkeiden tukihakemusta. Oikeusministeriö päätti avustusten jakamisesta rikosentorjuntaneuvoston lausunnon perusteella. Yhteensä 118 000 euron määrärasta jaettiin kesäkuussa 93 600 euroa. Rikosentorjuntahankkeiden arviointeihin varattu 24 000 euron määräraha jäi riittävän hyvien hakemusten puuttuessa jakamatta. Hakemuksia arviointihankkeiden rahoittamiseksi on aiempinakin vuosina tullut niukasti.

Oikeusministeriön myöntämän valtionavun lisäksi on olemassa muitakin avustujärjestelmiä, jotka tukevat paikallisia rikollisuutta ehkäiseviä toimia. Ympäristöministeriön lähiörahoituksella on kehitetty kehittämistoimien tarpeessa olevia lähiöitä. Sisäasiainministeriökin on myöntänyt tukea hankkeisiin, mutta erityisen merkittävä osuus paikallisen rikosentorjunnan tukemisessa on kihlakuntien omalla työpäinoksella.

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö on osallistunut useiden rikosentorjuntahankkeiden ohjaus- ja johtoryhmiin. Tällaisia ovat Tesoma-hanke (Tampere), Elävä kaupunkikeskusta -hanke ja Ruori-projekti (Helsinki) sekä Stakesin Varhaisen

puuttumisen (VARPU) kokeilu.

Vuonna 2002 tuetut hankkeet

Valtiontukea saivat seuraavat yhdeksän rikosentorjuntahanketta:

1. Ensi- ja turvakotien liitto ry: Sovitteluun vai käräjille -oppaan suunnitteluun, toteutukseen ja levitykseen 3360 euroa.

2. Heinolan kaupunki: VAKTI (vanhempien aktivointi) -projektin teemapäivien kuluihin ja materiaalin tuottamiseen 5100 euroa. Hankkeen tarkoituksena on aktivoida oppivelvollisuusikäisten lasten vanhempia vapaaehtoistyöhön.

3. Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto HELKA ry: YKS-projektin toteuttamiseen 25 000 euroa. Hankkeen tarkoituksena on kehittää toimintamalli kaupunkimaisten asuinalueiden arkirikollisuuden ja rikospelon vähentämiseksi.

4. Helsingin kaupunki/ sosiaalivirasto /sosiaalipäivystys: Käyttörikoksesta päihdearviointiin, palveluohjaukseen ja puhutteluun -projektin projektityöntekijän palkkaamisesta aiheutuviin kuluihin 20 000 euroa (josta 10 000 arviointimäärärahas-ta). Projektin tavoitteena on luoda toimintamalli nuoren huumausaineiden käyttöön puuttumiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa huumausainerikollisuuden sekä siihen liittyvän oheisrikollisuuden ja muiden sosiaalisten ongelmia vähentämiseksi. Projektissa toteutetaan itsearviointi.

5. Lammin kunta/ nuorisotoimi: Aikuisten Hanke Nuorisoriikollisuuden Ehkäisemiseksi (AHNE) Lammilla, Tuuloksessa ja Hämeenkoskella -hankkeeseen 3000 euroa. Tavoitteena on synnyttää toimivat ammatilliset yhteistyöverkostot nuorisoriikollisuuden ehkäisemiseksi, luoda yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia nuorisotilaisuuksiin ja - tapahtumiseen sekä kouluttaa vapaaehtoistyöntekijöitä.

6. Suomen Punainen Risti/ Turun vastaanottokeskus: Ressu, laillisuuskasvatusta vastaanottokeskuksen lapsille ja nuorille -hankkeeseen 7800 euroa. Projektin avulla autetaan lasten vanhempia säilyttämään vanhemmuus uudessa arvomaailmassa, puututaan alkuvaiheessa lasten epäsosiaaliseen käyttäytymiseen sekä luodaan pysyviä toimintamuotoja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon.

7. Tornion kaupunki: toimintamallin kehittämiseksi uusintarikollisuutta ennustavien tekijöiden tunnistamiseen ja varhaiseen puuttumiseen sekä uusintarikollisuuden estämiselle vankien vapautumistilanteisiin 12 000 euroa. Haaparannan kanssa tehtävään yhteistyöhön tulee hankkeessa kiinnittää erityistä huomiota.

8. Vantaan kaupunki: Korso – Koivukylä -katuväkivaltahankkeeseen 16 500 euroa. Hankkeen tarkoitus on vähentää ja ehkäistä katuväkivaltaa ja vahingontekoja alueella.

9. Vantaan kaupunki: Rikosentorjunta-sarjakuvan toteutukseen Vantaan Sanomissa 840 euroa

RIKOSENTORJUNTAYHTEISTYÖN TUKEMINEN KUNNISSA

Kuntaliitto käynnisti yhteistyössä rikosentorjuntaneuvoston kanssa vuoden 2002 alusta kaksivuotisen hankkeen, jonka tarkoituksena on tukea paikallisen rikosentorjuntayhteistyön kehittämistä sekä turvallisuussuunnittelua ja rikosentorjuntaa kunnissa. Hanke pohjautuu kansalliseen rikosentorjuntaohjelmaan, jonka painopiste on paikallisessa rikosentorjunnassa. Hanketta rahoittavat Suomen Kuntaliitto ja oikeusministeriö.

Hankkeen tavoitteena on kehittää yhteistyötä kuntien rikosentorjunnassa ja kuntalaisten turvallisuuden lisäämisessä, tukea rikosentorjuntaan liittyvää yhteistyötä, koota rikosentorjunnan paikallinen yhdyshenkilöverkosto sekä etsiä hyviä käytäntöjä hyödyntämällä mm. suurten kuntien kokemuksia ja Euroopan rikoksen-

torjuntaverkostoa. Hankkeessa pyritään samaan kokemuksiä hyvistä paikallisista rikoksantorjuntakäytännöistä, joita laajennetaan koko maahan.

Vuonna koottiin yhdyshenkilöverkostoa, selviteltiin kuntien tarpeita ja yhteistyörakenteita sekä kartoitettiin kuntia, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan kehittämishankkeeseen. Yhdyshenkilöverkoston välityksellä kerättiin tietoa kansallisen rikoksantorjuntaohjelman toteutumisesta kunnissa.

Hankkeessa työskentelivät projektitutkija Sirkka Perttu Suomen Kuntaliitossa ja erikoissuunnittelija Mervi Hyvärinen rikoksantorjuntaneuvoston sihteeristössä.

Sirkka Pertusta Vuoden Mimmi

Sirkka Pertulle luovutettiin lokakuussa Vuoden Mimmi –palkinto hänen pitkäaikaisesta työstään naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Palkinnon antoi Me Naiset –lehti. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien hankkeiden ohella Sirkka Perttu toimii projektitutkijana RTN:n ja Suomen Kuntaliiton valtakunnallisessa rikoksantorjuntaprojektissa. Hän on myös Haaste-lehden toimitusneuvoston jäsen.

Turvallisuustalkoot suurissa kunnissa ja kihlakunnissa

Suomen Kuntaliiton ja rikoksantorjuntaneuvoston järjestämä jo perinteinen työseminaari Turvallisuustalkoiden toteutumisesta suurissa kunnissa ja kihlakunnissa pidettiin Helsingissä Kuntatalolla 16.4. Seminaarissa kävi ilmi, että lähes kaikissa suurissa kunnissa toimii rikoksantorjunnan yhteistyöelin, mutta toiminnan laajuudessa oli suuria eroja.

Paikallinen turvallisuusyhteistyö Keravalla

Keväällä 2002 järjestettiin seminaari Keravalla turvallisuusyhteistyöstä. Seminaarissa ideoidun mukaisesti Keravalla toteutettiin koulun lukuvuoden päättäjäsjuhlinta päihitteettömyyttä tukevassa ja rikostilaisuuksia vähentävässä muodossa.

Kansalaiset ja järjestöt rikoksantorjunnassa

Oikeusministeriö ja rikoksantorjuntaneuvosto järjestivät 24.- 25.9. Vantaalla Heurekaassa seminaarin aiheesta kansalaisaktiivisuus ja järjestöt kriminaalipolitiikassa ja rikoksantorjunnassa. Osallistujia oli lähes 250 alustajat mukaan lukien. Päivät olivat intensiiviset, ja teemoja lähestyttiin lukuisin alustuksin ja puheenvuoroin. Mukana oli myös järjestöjen toiminnan esittelyn näyttely.

Arviointi Tampereen keskustaprojektista

Loppukesällä ilmestyi Poliisiammattikorkeakoulun sarjassa Tampereen keskusta -projektin arviointitutkimus, jonka osarahoittajana oli oikeusministeriö rikoksantorjuntaneuvoston aloitteesta ja jonka ohjausryhmän alkuvaiheisiin neuvoston sihteeristö osallistui. Nimellä ”Viideltä saunaan kuudelta putkaan” tunnetussa hankkeessa lisättiin poliisin partiointia ja Tampereen keskustassa ja puututtiin aikaisempaa herkemmin häiriöihin vuoden ajan kesästä 1999 alkaen.

RIKOLLISUUSVAIKUTUSTEN HUOMIOON OTTAMINEN SÄÄDÖSVALMISTELUSSA

Oikeusministeriön asettama työryhmä ehdotti 30.4. valmistuneessa ohjeita rikoksantorjunnan huomioon ottamisesta julkisessa päätöksenteossa (Rikollisuusvaikutusten huomioon ottaminen säädösvalmistelussa ja muussa julkisessa suunnittelutyössä. Oikeusministeriö. Lausuntoja ja selvityksiä 2002:9). Ohjeiden laatiminen oli

esillä valtioneuvoston vuonna 1999 hyväksymässä kansallisessa rikosentorjuntaohjelmassa.

Tausta-ajatus on se, että rikoksia voidaan vähentää ottamalla rikosentorjunnan näkökulma mukaan myös muuhun kuin kriminaalipoliittiseen päätöksentekoon. Työryhmä ehdotti, että valtioneuvosto velvoittaisi ministeriöt, komiteat, toimikunnat, työryhmät ja muut valtiolliset valmistelu- ja selvityselimet ottamaan rikosentorjunta työssään huomioon. Ne olisi velvoitettava huomioimaan selvittämiensä olosuhteiden ja tekemiensä ehdotusten vaikutukset rikollisuuteen ja rikosentorjuntaan. Rikollisuusvaikutusten arvioinnin tulisi olla osa säädöshankkeiden ja muiden uudistusehdotusten vaikutusten arviointia.

Työryhmä luonnosteli ohjeet, joiden avulla näitä vaikutuksia voitaisiin arvioida. Ohjeiden tarkoituksena on helpottaa arviointitehtävää sekä saada rikosentorjunnan näkökulma yleisesti omaksutuksi julkisessa päätöksenteossa..

Rikollisuutta on totuttu pohtimaan rikoslakiin, rangaistusjärjestelmään ja järjestyksenpitoon liittyvien hankkeiden yhteydessä. Työryhmä kuitenkin korostaa, että rikollisuuteen voidaan vaikuttaa ja rikoksista aiheutuvia haittoja ehkäistä myös muilla kuin rikosoikeudellisilla keinoilla. Esimerkiksi verolaeilla voi olla vaikutuksia rikostilaisuuksien määrään ja luonteeseen. Sosiaalilainsäädännöllä voidaan vaikuttaa nuorten rikosalttiuteen. Samoin uudet talouselämän toimintatavat voivat sekä luoda uudenlaisia rikostilaisuuksia että hävittää vanhoja.

Mietinnöstä annetut lausuntojen valtaosa pitää mietinnön perusajatuksia kannatettavina. Sen sijaan ohjeiden muodosta ja yksityiskohtaisesta sisällöstä esitetään useita mielipiteitä. Jatkotoimet ovat valmisteilla.

RIKOSENTORJUNNASTA VIESTIMINEN

Neuvosto on ylläpitänyt loppuvuodesta 2000 avattuja internet-kotisivujaan osoitteessa www.rikosentorjunta.fi. Sivuilla välitetään tietoa rikosentorjunnasta ja neuvoston toiminnasta. Palvelimen lokitiedoston mukaan sivuilla oli kuukausittain vähän yli tuhannesta lähes kolmeen tuhanteen käyntiin.

Neuvoston sisäinen tiedote *Ritonen* ilmestyi kolme kertaa sekä paperisena että verkkosivuilla.

Vuoden aikana julkaistiin muutama lehdistötiedote ja kutsuttiin toimittajia mukaan seminaareihin.

Neuvosto on kehittänyt paikallisten yhdysmiesten verkostoa mm. neuvoston ja paikallisten yhteistyöryhmien yhteydenpidon edistämiseksi. Vuoden 2002 lopussa yhdyshenkilöitä oli verkostossa 236 (201 kuntaa). Kertomusvuonna yhdyshenkilöverkostolle on lähetetty yleisiä rikosentorjuntaa koskevia kyselyjä ja tiedotteita.

Haaste-lehti

Neuvosto julkaisee yhdessä oikeusministeriön kanssa kriminaalipoliittista aikakauslehteä, jossa erityinen paino on rikosentorjunnan näkökulmalla. Lehden koko nimi on ”*HAASTE Asiantuntevasti rikosentorjunnasta ja kriminaalipoliitikkaita*”.

Vuosi 2002 oli *Haasteen* toinen vuosikerta ja ensimmäinen, jolloin se ilmestyi neljänä erillisenä numerona. Numeroiden teemoina olivat huumeet (1/02), naisiin kohdistuva väkivalta (2/02), rikoksen uhri (3/02) ja vankila (4/02). *Haasteen* verkkoversiosta (www.om.fi/haaste) löytyvät painetun lehden keskeisimmät artikkelit. Lehden sisällön ideoi pääasiassa laajapohjainen toimitusneuvosto

Lehden painos on ollut 2700 – 3500 kappaletta ja levikki noin 2500. Maksullisia tilauksia on noin 620 kpl, joista 500 sisäasiainministeriön tilauksia poliisille. Il-

maisjakelu on runsaat 1800 kappaletta: kunnille ja kuntien rikosentorjuntayhteys- henkilöille lehteä menee yhteensä runsaat 500, muille sidosryhmille (yleiset kirjas- tot, yliopisto, media) noin 250, vankeinhoidon ja kriminaalihuollon alalle vajaat 500 kappaletta, muuten oikeusministeriön hallinnonalalle (syyttäjävirstot, käräjäoikeu- det, oikeusaputoimistot ym.) yksi lehti yksikköä kohti sekä oikeusministeriön osas- toille alle sata kappaletta. Numero 1/2002 jaettiin 800 kappaletta näytteeksi sosiaali- alalle. Muuten lehteä on markkinoitu alan eri seminaarien yhteydessä ja lehti-ilmoi- tuksin.

Haasteen päätoimittajana on toiminut Risto Jaakkola ja toimittajana Riikka Kostiainen.

Toimitusneuvoston kokoonpano oli seuraava

Puheenjohtaja
professori *Ari-Matti Nuutila*, Turun yliopisto

varapuheenjohtaja
pääsihteerä *Hannu Takala*, rikosentorjuntaneuvosto

Jäsenet
apulaispoliisipäällikkö *Tapio Huttunen*, Helsingin poliisilaitos
toimitusjohtaja *Aulikki Kananaja*, Helsingin sosiaalivirsto
yläjohtaja *Maija Kukkonen*, Rikosseuraamusvirsto
projektipäällikkö *Kirsti Lahtinen*, Tampereen kaupunki
johtaja *Tapio Lappi-Seppälä*, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
lainsäädäntöneuvos *Ulla Mohell*, oikeusministeriö
projektitutkija *Sirkka Perttu*, Suomen Kuntaliitto
valtiosyyttäjä *Jarmo Rautakoski*, valtakunnansyyttäjänvirsto

EUROOPAN UNIONIN RIKOSENTORJUNTAVERKOSTO

Vuonna 2001 perustetun Euroopan rikosentorjuntaverkoston tehtävänä on edistää EU-valtioiden rikosentorjuntaa mm. välittämällä tietoa hyvistä käytännöis- tä. Tätä tarkoitusta palvelevat muun muassa joulukuussa avatut verkoston nettisivut.

Rikosentorjuntaneuvosto yhdessä oikeusministeriön kanssa muodosti yhden EU:n rikosentorjuntaverkoston yhteyspisteen. Tämän lisäksi kontaktipisteenä on ollut Poliisiammattikorkeakoulu. Suomen kansallisena edustajana EU:n rikosentor- juntaverkoston toimä alkuvuonna Jarmo Littunen ja varaedustajana Hannu Takala. Elokuusta alkaen Hannu Takala toimi kansallisena edustajana ja varaedustajana Juk- ka-Pekka Takala.

EU:n rikosentorjuntaverkoston yleiskokous pidettiin vuonna 2002 Espanjan puheenjohtajakaudella 17-18.4. Ibizalla.

Kansalliset edustajat kokoontuivat vuonna 2002 kolmeen kokoukseen. Espan- jan puheenjohtajakaudella pidettiin kokous 19.4. Ibizalla verkoston yleiskokouksen yhteydessä. Tanskan puheenjohtajakaudella pidettiin kansallisten edustajien kokouk- set 12.9. Kööpenhaminassa ja 10.12. Belgian Bruggessa Euroopan rikosentorjunta- palkintoseminaarin jälkeen.

Aalborgin konferenssi hyvistä rikosentorjuntakäytännöistä

EU:n puheenjohtajamaa Tanska järjesti Aalborgissa 7.-8.10. Euroopan rikok-

sentorjuntaverkoston (EUCPN) konferenssin hyvistä rikoksentorjuntakäytännöistä.

Jäsenmaista oli koottu tietoja hyvistä käytännöistä kolmelta painopistealueelta, joihin kongressissa keskityttiin: 1) nuorisoväkivallan ehkäisy yleensä ja erityisesti etniset kysymykset tässä yhteydessä, 2) asuntomurtojen torjunta sekä 3) huumerikollisuuteen liittyvien ryöstöjen torjunta. Kustakin teemasta oli muodostettu 1-2 workshopia, jotka kokoontuivat toisena kongressipäivänä.

Ensimmäisenä päivänä kuultiin täysistunnossa neljä asiantuntijaluentoa. Yhden näistä piti filosofian tohtori Hille Koskela Helsingin Yliopistosta. Hän käsitteli alustuksessaan kaupunkien turvallisuuspolitiikkaa.

Konferenssissa esitellyt Suomen hankkeet ja niiden edustajat olivat seuraavat:

Hanke	Konferenssin teema	Hankkeen edustaja
Herukan kaupunginosan valvontarengas, Oulu	Asuntomurtojen torjunta	<i>Sakari Kivimäki</i> , valvontarengas ryhmävastaava
Ryöstöjen ja pahoinpitelyjen ehkäisy Helsingin keskustassa	Katuryöstöjen torjunta	komisario <i>Tuomo Lotta</i> , Helsingin poliisi
Koulukiusaamisen ehkäisy Helsingin ja Turun seudulla	Nuorisoväkivallan ehkäisy	rehtori <i>Markku Heinonen</i> , Hovirinnan koulu, Kaarina

Konferenssiin osallistuivat myös Suomen Kuntaliitosta Sirkka Perttu, sisäasiainministeriön poliisiosastolta Stefan Gerkman, rikoksentorjuntaneuvostosta puheenjohtaja Ari-Matti Nuutila sekä sihteeristöstä Hannu Takala, Jukka-Pekka Takala ja Mervi Hyvärinen. Konferenssissa oli kaikkiaan noin 150 osallistujaa.

EU:n rikoksentorjuntaverkosto kaavailee hyvien käytäntöjen konferenssien järjestämistä vuosittain.

Verkoston työryhmiä

EU:n rikoksentorjuntaverkoston yhteydessä toimii tarpeen mukaan perustettavia erityiskysymyksiä selvitteleviä alatyöryhmiä.

Aktiivisesti käynnistyi vuonna 2002 alaryhmä, jonka tehtävänä on tuottaa vertailukelpoisia tilastoja rikoksista ja uhrikokemuksista. Ryhmän ensimmäinen työkokous pidettiin Brysselissä 29.10. Raportin on tarkoitus valmistua jo vuoden 2003 alkupuolella. Kauko Aromaa osallistuu Suomesta työryhmän työhön ja kuuluu myös sen viisihenkiseen toimikuntaan, jonka tehtävänä on varsinaisesti laatia raportti.

Suomi ilmoitti kiinnostuksensa myös Britannian aloitteesta käynnistyneeseen hankkeeseen matkapuhelimien varkauksien ja ryöstöjen torjumiseksi. Jukka-Pekka Takala laati katsauksen matkapuhelinvarkauksiin Suomessa ja osallistui työryhmän kokoukseen Lontoossa 19.12.

EU:n rikoksentorjuntaverkoston verkkosivusto avattiin

Joulukuussa avattiin Euroopan rikoksentorjuntaverkoston verkkosivusto. EUCPN:n kotisivujen ensimmäinen versio on nähtävissä osoitteessa:

europa.eu.int/comm/justice_home/eucpn/home.html

Sivustoilla annetaan taustatietoa Euroopan rikoksentorjuntaverkostosta ja EU:n jäsenmaista. Sivut sisältävät myös linkkejä ulospäin mm. eri maiden sivustoille. Sivuilla tullaan uutisoimaan rikoksentorjunnan ajankohtaistapahtumia, mutta nyt avatussa versiossa tietoa ei kaikilta osin ole vielä päivitetty.

Kotisivujen tarkoitus on toimia tietolähteenä kaikille, jotka ovat kiinnostuneita eurooppalaisista rikoksentorjuntapolitiikoista ja -käytännöistä. Sivuja on tarkoitus

kehittää siten, että ne sisältäisivät kattavasti tietoa mm:

- EUCPN:n toiminnasta, rakenteesta, tehtävistä ja historiasta
- Kansallisista yhdyspisteistä ja rikoksentorjuntapolitiikoista
- EU:n jäsenmaiden rikollisuustilanteista
- Hyvistä rikoksentorjuntakäytännöistä
- Rikoksentorjuntaan liittyvistä tutkimuksista
- Rikoksentorjunnan uutisista ja tapahtumista
- Euroopan rikoksentorjuntapalkinto –kilpailusta
- Rikoksentorjuntahankkeiden rahoitusjärjestelmistä

EUROOPAN RIKOKSENTORJUNTAPALKINTO TANSKAAN

Kilpailu Euroopan rikoksentorjuntapalkinnosta (European Crime Prevention Award, ECPA) on järjestetty vuodesta 1998 lähtien. Kilpailuun osallistuvien maiden määrä on kasvanut koko ajan. Vuonna 2002 osanottajia oli yhdeksän. Kilpailun sääntöjen mukaan menestyvä hanke torjuu arkirikollisuutta, perustuu viranomaisten ja kansalaisten yhteistoimintaan, pystyy näyttämään tuloksia, käy toistettavaksi muualla ja on innovatiivinen. Kilpailun voittajan valitsee tuomaristo, jossa kullakin osanottajamaalla on yksi tuomariääni.

Rikoksentorjuntaneuvosto päätti vuoden alussa, että Suomi liittyy mukaan tähän kilpailuun. Hyviä hankkeita etsittiin muun muassa yhdyshenkilöverkoston ja verkkosivujen kautta. Rikoksentorjuntaneuvosto käsitteli mahdollisia hankkeita syyskuun kokouksessaan ja evästysten pohjalla neuvoston työvaliokunta valitsi Suomen ehdokkaaksi. Helsingin Kallion kaupunginosassa toimivan hankkeen ”Karhupuiston kummit”. Hankkeessa asukasaktivistit ovat kaupungin viherosaston ja poliisin tuella ottaneet hoitaakseen Karhupuiston istutuksia, mikä samalla on johtanut puiston järjestyksen kohenemiseen.

Voittaja julistettiin joulukuussa Belgian Bruggessa pidetyn rikoksentorjuntaseminaarin yhteydessä. Suomen hanketta seminaarissa edustivat Saara Tolonen, joka on Karhupuiston kummeista aktiivisin ja kummien keskeinen organisoija, Pasilan poliisipiirin komisario Reijo Muuri, joka vastaa aluepoliisitoiminnasta ja on hankkeen idean keksijöitä, sekä puistovastaava Päivi Apajalahti Helsingin kaupungin viherosastolta.

Kilpailun voitti Tanskan rikoksentorjunta- ja integraatiohanke Kööpenhaminan Indre Nørrebron kaupunginosasta. Hanke oli rakennettu vastaukseksi vuonna 1997 puhjenneisiin rajuihin yhteenottoihin poliisin ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten välillä. Bruggen seminaarin osanottajat äänestivät suosikikseen Britanin hankkeen ”Not Another Drop”, jossa oli puututtu monipuolisesti Lontoon Brentin kaupunginosan ampuma-ase- ja väliovaltarikollisuuteen ja jonka aikana alueen henkirikokset olivat käytännöllisesti katsoen loppuneet.

Suomen TV 2:n Poliisi-TV esitti 12.12. raportin Euroopan rikoksentorjuntapalkinnosta ja Bruggen seminaarista.

Saara Tolosesta Vuoden kaupunkilainen

Karhupuisto-hankkeen keskeinen organisoija Saara Tolonen sai tittelin Vuoden kaupunkilainen pääkaupunkiseudun Kaupunkitoimittajat ry:ltä, pääkaupunkiseudun asioita seuraavien toimittajien yhteenliittymältä. Ansionimi annettiin kansalaisaktiivisuudesta elinympäristön parantamiseksi. Karhupuisto-hankkeen ohella Tolonen toimii lukuisissa muissakin kansalaishankkeissa.

HAAGISSA POHDITTIIN JULKISEN JA YKSITYISEN SEKTORIN RIKOKSENTORJUNTAKUMPPANUUTTA

Alankomaiden Haagissa järjestettiin 16.-17.12.2002 seminaari julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusyhteistyöstä (public private partnership) rikoksentorjunnassa. Seminaariin osallistui kuutisenkymmentä edustajaa lähes kaikista EU-maista ja muutamista hakijamaista. Suomesta mukana olivat Hannu Takala, Harri Koskenranta ja Veli-Matti Ojala.

Vakuutustoiminnan rooli rikoksentorjunnassa, pankkeihin kohdistuneiden rikosten ehkäisy, kauppojen turvamerkintä/- tarkistusjärjestelmät, yksityinen turvateollisuus, yhteistyö autovarkauksien ehkäisemiseksi ovat esimerkkejä seminaarin teemoista. Harri Koskenranta esitteli Suomesta Kauris-hanketta ja Kaupan turvamerkintä -kampanjaa.

Takala korosti, että Suomessa rikoksentorjuntaneuvosto aikoinaan perustettiin juuri kumppanuusyhteistyön elimeksi. Vaikka kansallinen rikoksentorjuntaohjelma onkin synnyttänyt yhteistyötä, meillä saattaa paikallisessa rikoksentorjunnassa olla vaikeata löytää elinkeinoelämää edustava osapuoli eikä paikallinen PPP –yhteistyö ole edistynyt aivan toivotusti.

Seminaarissa käydyssä keskustelussa muutama osallistuja korosti kärkevästikin, että liikesuhteet ja kumppanuusyhteistyö ovat eri asia. Päätelmissä esitettiin EUCPN:n työryhmää laatimaan suosituksia ja varoituksia PPP– yhteistyöstä ja kehittämään ideaa EU-tasoisesta kumppanuusyhteistyöstä.

Seminaarin järjestelyistä vastasi Hollannin oikeusministeriö ja seminaaria tukivat EU:n komissio ja Hollannin vakuuttajien yhdistys. Rikoksentorjuntaneuvostokin oli seminaarin taustalla siten, että EUCPN:n toimintaan kuuluneelle seminaarille oli saatu Hippokrates -rahoitusta neuvoston tuella.

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ

Jokavuotinen pohjoismaiden rikoksentorjuntaneuvostojen seminaari pidettiin Tukholmassa 26.-28.5. Aiheina ovat nuorisoriikollisuus ja IT-riikollisuus. Suomesta kokoukseen osallistui Ari-Matti Nuutila, Hannu Takala, Mervi Hyvärinen ja Jukka-Pekka Takala.

Hannu Takala osallistui myös 23.9. Osllossa pidettyyn pohjoismaiseen oli sinteristökokoukseen.

Rikoksentorjuntaneuvosto julkaisee yhteistyössä muiden Pohjoismaiden rikoksentorjuntaneuvostojen ja Pohjoismaiden kriminologisen yhteistyöneuvoston kanssa tieteellistä aikakauslehteä *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, joka ilmestyy kahtena numerona vuosittain.

RIKOKSENTORJUNTA KESKEINEN OIKEUSMINISTERIÖN STRATEGIASSA

Oikeusministeriön oikeuspolitiikan strategia vuosiksi 2003-2012 julkaisiin joulukuussa 2002. Oikeusministeriön tavoitteena on avoin, aktiivinen ja turvallinen yhteiskunta, jossa ihmiset voivat luottaa oikeuksiensa toteutumiseen. Tärkeitä kehittämiskohteita oikeuspolitiikassa ovat oikeusturvan saatavuus, rikosten torjunta ja uusintariikollisuuden vähentäminen sekä rikoksen uhrin aseman parantaminen.

Oikeuspolitiikan neljästä päätavoitteesta yksi koskee kiinteästi rikoksentorjuntaa. Tämän mukaan vuoteen 2012 mennessä rikoksentorjunta on vakiintunut paikallisena yhteistyönä koko maassa, erityisesti väkivalta-, huumausaine- ja uusintariikollisuus on vähentynyt.

Tavoitteena on saada kriminaalipolitiikka vaikuttavammaksi ja paremmin kohdentuvaksi. Suunnitelman mukaan rikoksentorjuntaa ja laaja-alaista kriminaalipolitiikkaa tehostetaan, rikosten uhrien tuki- ja korvausjärjestelmiä parannetaan, rikos-

vastuu toteutetaan joutuisasti. Lisäksi vahvistetaan syyttäjien kokonaisuutena rikosvastuun toteuttamisessa, monipuolistetaan seuraamusjärjestelmää ja otetaan uusintarikollisuuden vähentäminen täytäntöönpanon keskeiseksi tavoitteeksi

Rikossentorjunnassa edistetään hallinnonalojen välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä julkisen hallinnon, elinkeinoelämän ja kansalaisten kesken. Tuetaan rikossentorjunnan ottamista nykyistä paremmin huomioon yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Esimerkiksi onnistunut huumausainepolitiikka ja päihdehuolto vähentävät myös väkivalta- ja omaisuusrikoksia.

Suunnitelman mukaan rikossentorjuntaneuvoston asemaa rikossentorjunnan asiantuntijaelimenä kehitetään. Rikossentorjuntaohjelman mukaisesti tehostetaan paikallista rikossentorjuntaa luomalla uusia yhteistyömalleja. Tavoitteena on ehkäistä rikoksia vaikuttamalla mahdollisiin rikosentekijöihin, tilanteisiin ja olosuhteisiin, joissa rikokset yleensä tapahtuvat.

Tuetaan arkielämän tilanteiden muokkaamista sellaisiksi, että ehkäistään rikos-tilaisuuksien syntymistä, vaikeutetaan rikosten tekemistä ja vähennetään niillä saattavia hyötyjä. Edistetään varhaista puuttumista lasten häiriökäyttäytymiseen ja syrjäytymisvaarassa olevien tukemista. Esimerkiksi kaupunkien turvallisuushankkeilla voidaan vähentää keskustojen katuväkivaltaa ja ajoneuvoihin kohdistuvia rikoksia asuinalueilla. Paikallisten rikossentorjuntahankkeiden menetelmiä kehitetään edelleen. Hankkeiden julkinen rahoitus ja painopisteiden valinta perustetaan vaikuttavuusarviointiin.

Talouselämän lainsäädäntöä sekä viranomaisten yhteistoimintaa ja toimintakäytäntöjä kehitetään talousrikosten ja niistä saatavan rikoshyödyn takaisin perimiseksi.

Osallistutaan lähialueilla tehtävään eri maiden ja viranomaisten yhteistyöhön muun muassa huumeiden torjunnassa ja järjestäytyneen rikollisuuden vastustamisessa. Tässä tarkoituksessa panostetaan aktiivisesti myös muiden kansainvälisten toimielinten rikossentorjuntatyöhön.

Huolehditaan siitä, että rikosten ja niiden uhriksi joutumisen yleisyyttä seurataan säännöllisesti. Pyritään tuottamaan entistä systemaattisempaa tietoa myös uusintarikollisuudesta, rikollisuuteen kohdistuvien toimenpiteiden vaikuttavuudesta, kansalaisten peloista sekä rikollisuuden kustannuksista ja rikollisuuden muista vahingollisista vaikutuksista.

Strategian mukaan myös painotetaan käytännön yhteistyömuotojen kehittämistä kansainvälisessä rikollisuuden torjunnassa.

Ohjelman mukaan yhteiskuntaa uhkaava sosiaalinen kahtiajakautuminen vaatii sitä, että kiinnitetään enenevästi huomiota syrjäytymisen ehkäisemiseen sekä erityisesti koulutuksesta ja sosiaalisista ja sivistyksellisistä perustarpeista huolehtimiseen. Se korostaa myös laaja-alaisen rikossentorjunnan tärkeyttä.

Kriminaalipolitiikan neuvottelukuntia pohdittiin

Vuoden alkupuolella oikeusministeriössä selvitettiin kriminaalipoliittisen yhteistoiminnan tehostamista neuvottelukuntatyypin yhteistyön keinoin. Työryhmä esitti huhtikuussa valmistuneessa mietinnössään (*Oikeusministeriön kriminaalipoliittisen neuvottelukuntatyön organisoiminen. Oikeusministeriö. Toiminta ja hallinto 2002:16*), että rikossentorjuntaneuvoston työtä kehitettäisiin nykyisen toimintamallin puitteissa. Lisäksi se esitti kriminaalipolitiikan neuvottelukunnan perustamista vankeinhoitoasiain neuvottelukunnan tilalle. Asetus rikosseuraamusalan neuvottelukunnassa annettaneen vuoden 2003 alkupuolella.

RIKOKSENTORJUNTANEUVOSTON KOKOONPANO JA KOKOUKSET

Asetuksen mukaan valtioneuvosto asettaa rikksentorjuntaneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään 15 muuta jäsentä ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet. Neuvostossa tulee olla edustettuna ainakin oikeusministeriön, sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveystministeriön ja opetusministeriön hallinnonalat, kunnallishallinto, yhdyskuntasuunnittelun asiantuntemus, kriminologinen tutkimus, kauppa ja vakuutustoiminta.

Vuonna 1999 aloittaneen neuvoston toimikausi päättyi kertomusvuoden toukuuussa, jolloin alkoi seuraavan neuvoston toimikausi.

15.5.2002 saakka toimineen neuvoston kokoonpano

Puheenjohtaja

oikeusneuvos *Anja Tulenheimo-Takki*, korkein oikeus

Varapuheenjohtaja

poliisiylijohtaja *Reijo Naulapää*, sisäasiainministeriö

Jäsenet

hallitusneuvos *Kari Paaso*, sosiaali- ja terveysministeriö

Tutkimusprofessori *Salme Ahström*, Stakes

Erytisyisnuorisotyönsihteerit *Juha Alstela*, Kirkon nuorisotyön keskus

johtaja *Kauko Aromaa*, HEUNI

valtionsyyttäjä *Päivi Hirvelä*, valtakunnansyyttäjänvirasto

lakimies *Antero Jaakkola*, Suomen Kuntaliitto

Turvallisuuspäällikkö *Harri Koskenranta*, Kesko Oyj

toiminnanjohtaja *Pirkko Lahti*, Suomen Mielenterveysseura

osastopäällikkö *Leena Linnainmaa*, Keskuskauppakamari

hallitussihteerit *Riitta Kimari*, ympäristöministeriö

opetusneuvos *Riitta Piri*, opetusministeriö

johtaja *Matti Pukkio*, työministeriö

Apulaisosastopäällikkö *Jarmo Littunen*, Oikeusministeriö

Tiedotuspäällikkö *Veikko T. Valkonen*, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

Henkilökohtaiset varajäsenet

neuvotteleva virkamies *Tapani Sarvanti*, sosiaali- ja terveysministeriö

toiminnanjohtaja *Leila Simonen*, Voimapaja Oy

kriminaalityönsihteerit *Pekka Viirre*, Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus

yliopettaja *Matti Laine*, Vankeinhoidon koulutuskeskus

kihlakunnansyyttäjä *Anu Mantila*, Helsingin kihlakunnansyyttäjänvirasto

kaupunginjohtaja *Marketta Kokkonen*, Espoon kaupunki

toimitusjohtaja *Osmo Laine*, Päivittäistavarakauppa ry

verksamhetsledare *Stina Oriander*, Förbundet Hem och Skola i Finland

johtaja *Rauno Vanhanen*, Suomen Yrittäjät

ylitarkastaja *Timo Saarinen*, ympäristöministeriö

ylitarkastaja *Heidi Peltonen*, opetushallitus

ylitarkastaja *Meri-Sisko Eskola*, työministeriö

toiminnanjohtaja *Harri Montonen*, ent. Kriminaalihuoltoyhdistys; eläkkeellä

vahinkovakuutusjohtaja *Veli-Matti Ojala*, Suomen Vakuutusyhtiöiden keskusliitto

Poliisiylitarkastaja *Jouni Vätkki*, Sisä-
asiainministeriö

rikosylikomisario *Sakari Juurikkala*,
Espoon kihlakunnan poliisilaitos

15.5.2002 aloittaneen neuvoston kokoonpano

Puheenjohtaja

professori *Ari-Matti Nuutila*, Turun yli-
opisto

Varapuheenjohtaja

poliisiylijohtaja *Reijo Naupalää*, sisä-
asiainministeriö

Jäsenet

apulaisosastopäällikkö *Jarmo Littunen*,
oikeusministeriön kriminaalipoliitti-
nen osasto

poliisiylitarkastaja *Jorma Vuorio*, sisä-
asiainministeriö

hallitusneuvos *Kari Paaso* (virkava-
paalla), sosiaali- ja terveysministeriö

ylitarkastaja *Elsi Veijola*, opetusminis-
teriö

neuvotteleva lakimies *Antero Jaakkola*,
Suomen Kuntaliitto ry

asuntoneuvos *Riitta Kimari*, ympäristö-
ministeriö/asunto- ja rakennusosasto

erikoissuunnittelija *Hannu Niemi*, Oi-
keuspoliittinen tutkimuslaitos

turvallisuuspäällikkö *Harri Koskenran-
ta*, Kesko Oyj (15.11. saakka)

toimitusjohtaja *Osmo Laine*, Kaupan
keskusliitto/Päivittäistavara kauppa
(15.11. alkaen)

vahinkovakuutusjohtaja *Veli-Matti
Ojala*, Suomen Vakuutusyhtiöiden
keskusliitto ry

tutkimusprofessori *Salme Ahlström*,
STAKES, Alkoholipoliittinen tutki-
musyksikkö

toiminnanjohtaja *Pirkko Lahti*, Suomen
Mielenterveysseura ry

erityisnuorisotyön sihteeri *Juha Alste-
la*, Kirkon nuorisotyön keskus

erikoissuunnittelija *Meri-Sisko Eskola*,
työministeriö/kotouttaminen

osastopäällikkö *Leena Linnainmaa*,
Keskuskauppakamari

valtionsyyttäjä *Ritva Sahavirta*, valta-
kunnansyyttäjänvirasto

Henkilökohtaiset varajäsenet

ylijohtaja *Maija Kukkonen*, kriminaali-
huoltolaitos

rikosylikomisario *Sakari Juurikkala*, Es-
poon kihlakunnan poliisilaitos

neuvotteleva virkamies *Tapani Sarvanti*,
sosiaali- ja terveysministeriö

ylitarkastaja *Heidi Peltonen*, opetushalli-
tus

kaupunginjohtaja *Marketta Kokkonen*,
Espoon kaupunki

ylitarkastaja *Timo Saarinen*, ympäristö-
ministeriö/alueiden käytön osasto

johtaja *Kauko Aromaa*, HEUNI

toimitusjohtaja *Osmo Laine*, Päivittäista-
varakauppa ry (15.11. saakka)

turvallisuusjohtaja *Harri Uusitalo*, Tra-
deka Group Oy (15.11. alkaen)

tiedotuspäällikkö *Veikko T. Valkonen*,
Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskus-
liitto ry

tutkimuspäällikkö *Juhani Iivari*, STA-
KES

toiminnanjohtaja *Stina Oriander*, För-
bundet Hem och Skola i Finland rf

vt. kriminaalityön sihteeri *Sami Puuma-
la*, Kirkon diakonia- ja yhteiskunta-
työn keskus

johtaja *Matti Pukkio*, työministeriö/työl-
lisyyspolitiikka

johtaja *Rauno Vanhanen*, Suomen Yrit-
täjät ry

käräjätuomari *Maija Nyysönen*, Helsin-
gin käräjäoikeus

Tammikuun kokous pohti nuorisorikollisuuden ehkäisyä

Rikksentorjuntaneuvoston 21.1. oikeusministeriössä pidetyn kokouksen teemana oli nuorisorikollisuus ja rikksentorjunta. Nuorten rikollisuus on erittäin ajankohtainen aihe muutoinkin kuin lehtien otsikoissa, totesi avauspuheessaan kansliapäällikkö Kirsti Rissanen. Hän viittasi nuorten rikosprosessin nopeuttamiskokeiluun, jonka yllättäväinkin hyvät tulokset julkistettiin kokousta seuranneella viikolla. Kokeilussa on tahdottu nopeuttaa rikosprosessia rikoksen ilmitulosta oikeuskäsittelyyn päättymiseen, tehostaa paikallisten viranomaisten yhteistyötä sekä kytkeä huolto- ja tukijärjestelmät nykyistä tiiviimmin nuorten seuraamusjärjestelmää.

Rissanen kertoi myös ministeriön lokakuussa 2001 asettamasta nuorisorikostoimikunnasta, jonka tehtävänä on valmistella nuoria rikksentekijöitä koskevan seuraamusjärjestelmän ja esitutkinta- ja oikeudenkäyntilainsäädännön uudistamista. Toimikunnan erityisenä tehtävänä on kytkeä nykyistä paremmin yhteen lapsiin kohdistuvat rikosoikeudelliset ja sosiaalihuollon toimet silloin kun nuoren lainvastainen käyttäytyminen on saanut toimet käynnistymään.

Rissanen muistutti, että rikosprosessin nopeuttaminen on osa yleisempää varhaisen puuttumisen strategiaa: – Tiedossa on, että rikollisuuteen saatetaan ajautua jo hyvin varhain, jo ensimmäisinä teinivuosina. Rikksentorjunnan näkökulmasta tämä merkitsee sitä, että oirehtivaan käyttäytymiseen tulee puuttua jo tätäkin aiemmin. Tällaisissa toimissa viranomaistason toimintavastuu asettuu erityisesti sosiaalitoimelle ja koululle. Sosiaali- ja terveysministeriö onkin tässä tarkoituksessa käynnistänyt varhaista puuttumista edistävän Varpu-hankkeen. Varhaisen puuttumisen tuloksellisuus vaatii paikallistason konkreettista, yksittäistapauksiin ulottuvaa yhteistyötä, johon osallistuvat sosiaalitoimi, nuorisotoimi, koulut ja poliisi. Juuri nuorten ongelmakäyttäytymisen tunnistamisessa ja käsittelemisessä vaatimus arkisesta yhteistyöstä korostuu.

Nuorisorangaistuskokeilun kokemuksista kertoi suunnittelija Jukka-Pekka Takala tutkija Matti Marttusen kanssa tekemänsä tutkimuksen perusteella. Tutkimus on ilmestynyt Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuna (nro 192).

Lausunto taksien turvakameroista

Rikksentorjuntaneuvoston tammikuun kokous käsitteli myös taksien turvakameroita. Tietosuojalautakunta oli pyytänyt neuvoston lausuntoa siitä, voidaanko turvakameroiden asentamisella takseihin ehkäistä kuljettajiin kohdistuvia väkivaltarikoksia, miten myönteisessä tapauksessa kameravalvonta tulisi toteuttaa ja olisivatko väkivaltarikokset ehkäistävissä muilla keinoilla kuin turvakameroiden avulla.

Antamassaan lausunnossa neuvosto totesi, että taksinkuljettajiin kohdistuva väkivalta on ongelma, jota on pyrittävä vähentämään. Tämänhetkisen tiedon perusteella on syytä uskoa, että turvakameroilla voidaan tuntuvastikin vähentää kuljettajiin kohdistuvaa väkivaltaa, joskaan vakuuttavaa tieteellistä näyttöä ei ole tarjolla eikä tässä vaiheessa ole tietoa vaikutusten pysyvyydestä.

Ulkomaiset tiedot suojalasin vaikutuksista viittaisivat siihen, että sen väkivaltaa ehkäisevä merkitys on suunnilleen samaa suuruusluokkaa kuin turvakameran. Muillakin menetelmillä voidaan vähentää väkivaltaa. Niistä keskeisimpänä nimenomaan ryöstöjen ehkäisemiseksi voidaan pitää eri strategioita käteisen käytön ja siten mahdollisen ryöstösaaliin vähentämiseksi. Suomessa olisi syytä tutkia takseihin kohdistuva väkivalta ja harkita tarvittava toimenpidekokonaisuus maamme koskevan täsmällisen tiedon perusteella.

Rikksentorjuntaneuvosto ei lausunnossaan puuttunut tietosuojakysymyksiin. Se kuitenkin korosti, että jos auto on varustettu turvakameralla, siitä pitää selvästi asiakkaalle ilmoittaa. Järjestelmässä on huolehdittava siitä, että kuvat eivät pääse asiattomiin käsiin ja niitä käytetään vain rikostutkinnallisiin tarkoituksiin.

Vakuutustoiminnan osuus rikksentorjunnassa esillä toukokuussa

Vanhan neuvoston viimeinen kokous pidettiin 2.5.2002 Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitossa teemalla vakuutustoiminnan osuus rikksentorjunnassa. Asiaa esittelivät tiedotuspäällikkö Veikko T. Valkonen ja vahinkovakuutusjohtaja Veli-Matti Ojala.

Vakuutus ja rikollisuus kohtaavat yleensä kahdessa tilanteessa: Ensinnäkin, lähes aina kun sattuu rikos, vakuutuksesta korvataan vahinkoja. Suuri osa korvauksista liittyy omaisuus- ja autovakuutuksiin. Toinen rikollisuuden kohtaamisen tyyppi on rikollisuus vakuutusyhtiöitä kohtaan, kuten vakuutusvilppi ja -petos.

Vakuutusala pyrkii torjumaan rikollisuutta vakuutusehdoilla, vakuutusyhtiöiden hyväksymillä liikkeillä ja laitteilla sekä tarkastustoiminnalla ja tutkimuksilla. Keskeistä on myös rikollisuuden torjuntaan liittyvä tiedotus ja valistus sekä yhteistyö eri viranomaisten kanssa (mm. poliisi, pelastusala). Vakuutusvilppien torjunnassa käytetään vakuutusehtoja (ottaja sitoutuu antamaan todelliset tiedot) ja vakuutusetsiviä, joiden työn pääpaino on ammattimaisen rikollisuuden ehkäisyssä ja siihen liittyvässä tutkinnassa. Lisäksi on olemassa väärinkäytösrekisteri, jossa on noin 500 nimeä.

Vakuutusvilpeissäkin tilaisuus tekee varkaan. On arvioitu, että vilpeistä aiheutuvat kustannukset ovat vuositasolla 125–250 miljoonaa euroa eli noin 5–10% maksetuista korvauksista. Näyttää siltä, että asiakkaat antavat vakuutusyhtiöille entistä enemmän väärää tietoa. Rikosten ehkäisemiseksi ja paljastamiseksi otettiin käyttöön keskitetty vahinkorekisteri, joka lisää kiinnijäämisen riskiä. Rekisteristä saa tiedot korvauksenhakijan aikaisemmasta vahinkohistoriasta (mm. sen, onko hakemuksia muista vakuutusyhtiöistä tai useita hakemuksia lyhyen ajan sisällä). Mikäli vilppiä epäillään, asia annetaan vakuutusetsivien selvitettäväksi.

Vakuutusyhtiöt antavat mm. www-sivuillaan ja oppaissa suojausohjeita omaisuuden suojaamiseksi rikksilta.

Kauppa ja rikksentorjunta neuvostossa syyskuussa

15.5. alkaneeksi toimikaudeksi nimitetyn neuvoston ensimmäisen kokouksen teemana oli Kauppa turvallisuustalkoissa ja se pidettiin 18.9.2002 Kaupan Keskusliitossa. Tilaisuuden avasi Kaupan Keskusliiton toimitusjohtaja Guy Wires. Kaupan osallistumisesta rikksentorjuntaan kertoi Harri Uusitalo.

Kaupan Keskusliitto on monin tavoin mukana kauppaan ja sen henkilökuntaan kohdistuvan rikollisuuden ehkäisyssä. Tästä toiminnasta esimerkkeinä ovat osallistuminen KAURIS- menetelmän (kaupan henkilökuntaan kohdistuvan väkivaltariskin hallinta) kehittämiseen ja paikallisiin katuturvallisuutta lisääviin hankkeisiin. Lisäksi on tuotettu laajasti julkaisuja ja muuta materiaalia: Vaikea asiakastilanne -opasvihko, Turvaa kaupanteko – Avaimet turvatoimiin ja Liikkeen turvallisuusmerkintä, Kaupan henkilöturvallisuusohje sekä Yhteistyömalli hävikin vähentämiseksi. Toukokuussa 2001 Kaupan Keskusliiton turvallisuustoimikunta julkaisi tavoitteet kauppojen turvallisuuden edistämiseksi.

Turvallisuusmerkintäkampanja käynnistettiin vuoden 2000 alussa. Myymälä voi saada turvamerkinnän, jos se täyttää turvallisuutta ja omaisuuden suojaamista koskevat vaatimukset. Tarkistuslistassa on 34 eri kohdetta kuudelta osa-alueelta. Turvalli-

suusmerkinnän on saanut tähän mennessä runsaat 600 liikettä.

Kokouksessa käsiteltiin alustavasti Kaupan Keskusliiton esityksiä kauppaan kohdistuvan rikollisuuden torjumiseksi. KK ehdottaa tuomioistuinkäsittelyn nopeuttamista, todistajien oikeuden kohentamista, näpistysten ja varkauksien rajan yhtenäistämistä, syyttämättäjättämispäätösten parempaa perustelua, poliisipiirien välisten rajoihin liittyvien ongelmien tarkastelua, varastettujen tavaroiden myyntikanavien tukkimista ja muutosten harkitsemista saannon näyttövelvollisuuteen. Esitykset on tarkoitettu lähinnä taparikollisten rikosten torjumiseksi eivätkä ole ristiriidassa myymävarkauksien ja muun kauppaan kohdistuvan rikollisuuden ennaltaehkäisyn kanssa. Asian lopullinen käsittely rikoksantorjuntaneuvostossa siirtyi vuoden 2003 puolelle.

Opas myymälärikollisuuden torjuntaan

Rikoksantorjuntaneuvoston ja Kaupan Keskusliiton yhteistyönä syntynyt, Mikko Koskisen ja Markus Lallan laatima ”Opas myymälärikollisuuden torjuntaan” ilmestyi vuonna 2002.

Marraskuun kokous pohti alkoholitalanteen mullistusta

Rikoksantorjuntaneuvoston kokous pidettiin 20.11.2002 sosiaali- ja terveysministeriössä. Aiheena oli huumausainepoliittisen koordinaatiotyöryhmän toiminta. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin luonnoksia kansallisen rikoksantorjuntaohjelman seurantaraportiksi sekä neuvoston toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2003.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on ollut keskeinen rooli huumausaine- ja päihdepolitiikan toteuttamisessa yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Tilaisuuden avaaja, ylijohdaja Jarkko Eskola puhui alkoholipolitiikasta ja sen sopeuttamisesta EU:n puitteisiin. Vuonna 2004 tapahtuva EU:n laajeneminen ja rajojen aukeneminen edellyttää merkittävää alkoholipoliittista uudelleenarviointia. Kun valtio on aikaisemmin saanut kaksinkertaisen määrän tuloja alkoholin aiheuttamiin haittamenoihin nähden, niin tuotot ja menot kääntynevät jatkossa toisin päin: alkoholiveroina saatava tuotto tulee vähenemään puoleen, ehkä 700 miljoonan euron tasolle, ja menot alkoholihaitoista nousevat 1 – 1,3 miljardiin. 1990-luvun loppua ja 2000-luvun alkua on leimannut eräänlainen ambivalenssi: mennäkö rajoitetumpaan vai liberaalimpaan suuntaan. STM on lähtenyt viemään voimakkaasti kuntiin ja kansalaiskeskusteluun myös valvontajärjestelmän elementtejä.

Kansainvälisellä tasolla ei tunneta päihdepolitiikkaa. Alkoholi ja huumeet ovat eriytyneet Suomessakin, vaikka yhtenäisellä strategialla voisi olla omat etunsa. Huumausainepoliittisen koordinaatiotyöryhmän toiminnasta kertoi neuvotteleva virkamies Tapani Sarvanti. 1990-luvulla huumeongelma vaikeutui dramaattisesti. Koordinaatiotyöryhmä asetettiin vuonna 1999 tehtävänä valtakunnallisen huumausainepoliitiikan yhteensovittaminen, toteuttaminen ja kehittäminen. Vuonna 2000 valtioneuvosto teki päätöksen huumausainepolitiikan tehostamisesta ja antoi koordinaatioryhmälle tehtäväksi valmistella pidemmän aikavälin toimenpideohjelma huumausainepolitiikan tehostamiseksi. Ohjelma laadittiin vuosille 2001-2003 toteutettavaksi huumausaineasioista vastaavissa ministeriöissä. Vuonna 2002 asetun koordinaatiotyöryhmän tehtävänä on jatkaa ja kehittää hallinnonalojen yhteistyötä valtakunnallisen huumausainepolitiikan yhteensovittamiseksi sekä seurata huumausainetilanteen kansallista ja kansainvälistä kehitystä. Lisäksi työryhmän tulee valvoa vuosille 2001-2003 laaditun toimenpideohjelman toteutumista. Huumausaineiden käytön nopea kasvu näyttäisi tasaantuneen. EU:n laajeneminen aiheuttaa huumausainetilanteelle ilmeisen uhan, johon on varauduttava.

NEUVOSTON MUU ORGANISAATIO

Työvaliokunta

Vanhan neuvoston työvaliokunta

puheenjohtaja	<i>Anja Tulenheimo-Takki</i>
jäsenet	henkilökohtaiset varajäsenet
<i>Reijo Naulapää</i>	<i>Jouni Välkki</i>
<i>Jarmo Littunen</i>	<i>Harri Montonen</i>
<i>Antero Jaakkola</i>	<i>Marketta Kokkonen</i>
<i>Päivi Hirvelä</i>	<i>Anu Mantila</i>

Uuden neuvoston työvaliokunta

Puheenjohtaja	<i>Ari-Matti Nuutila</i>
Jäsenet	henkilökohtaiset varajäsenet
<i>Reijo Naulapää</i>	<i>Jorma Vuorio</i>
<i>Jarmo Littunen</i>	<i>Maija Kukkonen</i>
<i>Ritva Sahavirta</i>	<i>Maija Nyyssönen</i>
<i>Antero Jaakkola</i>	<i>Marketta Kokkonen</i>
<i>Hannu Niemi</i>	<i>Kauko Aromaa</i>
<i>Leena Linnainmaa</i>	<i>Rauno Vanhanen</i>

Vanha työvaliokunta kokoontui vuonna 2002 kahdesti, uusi kolme kertaa.

Sihteeristö ja toimitilat

Rikksentorjuntaneuvoston sihteeristö toimii vuoden 2001 elokuun 1. päivänä toimintansa aloittaneen oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osaston yhteydessä. Kriminaalipoliittisen osaston rikksentorjunnan tehtäväalueen henkilöstön yhtenä tehtävänä on toimia rikksentorjuntaneuvoston sihteeristönä. Sihteeristössä toimivien henkilöiden työn jakautumiseen vaikuttavat sekä kriminaalipoliittisen osaston yleiset tehtävät että rikksentorjuntaneuvoston tehtävät, ja vuoden aikana näiden tehtävien jakautumista on kehitetty.

Vuoden 2002 alusta oikeusministeriön kriminaalipoliittisella osastolla aloitti uusi suunnittelija rikksentorjunnan tehtäväalueella ja samalla rikksentorjuntaneuvoston sihteeristössä. Kriminaalipoliittisen osaston perustamisen yhteydessä tehtyjen kaavailujen mukaan on rikksentorjuntaneuvoston sihteeristöön tulossa vielä lisää henkilöresursseja.

Neuvoston toimitilat ovat sijainneet oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston tiloissa Uudenmaankatu 37:ssä Helsingissä. Samassa rakennuksessa toimivat muun muassa Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos ja HEUNI.

Neuvoston sihteeristössä ovat työskennelleet:
pääsihteeri, neuvotteleva virkamies *Hannu Takala*,
erikoissuunnittelija *Mervi Hyvärinen*
suunnittelija *Jukka-Pekka Takala* (1.1. alkaen)
toimittaja *Riikka Kostiainen*, Haaste –lehti
toimistos sihteeri *Katriina Heinonen* (vuorotteluvapaalla 1.10. alkaen)

toimistosiihteeri *Anne-Maarit Heinonen* (9.9. alkaen vuorotteluvapaasijaisena)
neuvotteleva virkamies *Aarne Kinnunen*, projektipohjaisesti muiden kriminaalipoliittisen osaston tehtäviensä ohella
siviilipalvelusmies *Niko Holopainen* (26.7. saakka)
siviilipalvelusmies, VM *Alexi Grym* (2.12. alkaen), rikollisuuden taloustiedettä koskevat tutkimustehtävät
FM *Markus Alanko* (18.11. alkaen) työharjoittelija, Viron rikollisuus ja rikosentorjunta